

امضای تفاهم‌نامه مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران و مدیر توتال در حضور رؤسای جمهور ایران و فرانسه گام نخست گشوده شدن بازارهای جهانی به سوی صنعت نفت ایران برداشته شد

پیشینه روابط اقتصادی و حتی سیاسی ایران و فرانسه به دوران باستان باز می‌گردد، زمانی که تجار و بازرگانان «فینیقیه» بارها با همتایان ایرانی خود داد و ستد می‌کردند و با گذشت زمان این روابط قرن به قرن توسعه یافت. کشف طلای سیاه در ایران، منجر به بازگشایی فصل نوینی در روابط تهران-پاریس شد به طوری که در طول بیش از یکصد سال از کشف نفت خام و گاز طبیعی در ایران، شرکت‌های فرانسوی قراردادهای متعددی با شرکت‌های نفتی ایرانی منعقد کردند. زمانی که از پیشینه همکاری‌های نفتی بین ایران و فرانسه یاد می‌شود قطعاً نام یک شرکت بیش از سایر شرکت‌های فرانسوی برای مسئولان و حتی مردم ایران نام‌آشنا تر به نظر می‌رسد. توتال فرانسه در طول سه دهه گذشته تاکنون قراردادهای مختلف نفتی همچون قرارداد طرح توسعه میدان سیری، توسعه فاز ۲ و ۳ میدان مشترک گازی پارس جنوبی، قرارداد توسعه میدان نفتی درود و قراردادهای فروش نفت خام با شرکت ملی نفت ایران امضا کرده و به اعتقاد کارشناسان و صاحب‌نظران، این شرکت فرانسوی در اجرای طرح‌ها و پروژه‌های نفت و گازی خود در ایران از آخرین دانش فنی و تکنولوژی‌های روز جهان استفاده کرده است.

لبخند الیزه به توافق ایران و توتال

همزمان با سفر دکتر «حسن روحانی» رئیس جمهوری اسلامی ایران به پاریس و دیدار با «فرانسوا اولاند» رئیس جمهور فرانسه، رکن الدین جوادی مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران و یکی از مدیران ارشد شرکت توتال فرانسه در حضور بیژن زنگنه وزیر نفت ایران و پاتریک پویان مدیرعامل توتال یادداشت تفاهمی را در

جهان برای حضور در صنایع نفت و گاز ایران هم بی‌دلیل نیست. ایران با در اختیار داشتن بیش از ۱۵۷ میلیارد بشکه ذخایر قابل برداشت نفت خام و ۳۴ تریلیون مترمکعب ذخایر گاز طبیعی، در مجموع دارنده بزرگترین ذخایر هیدروکربوری جهان است. با وجود سقوط آزاد قیمت طلای سیاه در بازار جهانی، نفت ایران کماکان برای شرکت‌های بزرگ جهان جذاب است. هزینه‌های اکتشاف، استخراج و توسعه نفت و گاز در ایران بسیار پایین بوده و در حالی که اجرای طرح‌های جدید نفتی حتی در برخی از کشورهای حاشیه خلیج فارس با ابهامات متعدد اقتصادی همراه شده اما تولید و توسعه نفت و گاز در ایران کماکان سودآور و جذاب است. ایران از ضریب بالایی امنیت برخوردار بوده در حالی که گروه‌های تروریستی در کشورهای مختلف نفتی خاورمیانه فعالیت دارند. صنعت نفت ایران بدون شک امن‌ترین صنعت نفت منطقه خاورمیانه برای توسعه و سرمایه‌گذاری است. از این رو در کنار توتال فرانسه در طول چند ماه گذشته تاکنون شرکت‌های مختلف

کاخ الیزه امضا کردند. «پاتریک پویان» مدیر شرکت توتال درباره امضای این یادداشت تفاهم نفتی با شرکت ملی نفت ایران، گفته است: پس از دیدار رؤسای جمهوری ایران و فرانسه در کاخ الیزه، این شرکت فرانسوی با ایران برای خرید نفت خام یک قرارداد امضا می‌کند. وی تأکید کرده است: شرکت توتال فرانسه در نظر دارد برای خرید روزانه ۱۵۰ تا ۲۰۰ هزار بشکه نفت خام یک قرارداد با ایران امضا کند. مدیرعامل توتال پیش از امضای این یادداشت همکاری با شرکت ملی نفت درباره بازگشت به صنعت نفت ایران، تأکید کرده بود: توتال پیش از این حضور فعالی در ایران داشته و نسبت به تعهدهای خود وفادار بوده است، واضح است که ما اجرای پروژه‌های دیگر با ایران را پیش‌بینی می‌کنیم اما آنها به گفتگوهای بیشتری نیاز دارد.

صنعت نفت ایران، جذاب و طلایی

با لغو تحریم‌ها، شرکت‌های بزرگ و معتبر نفتی جهان برای در اختیار گرفتن پروژه‌های در صنعت نفت ایران صف کشیده‌اند. البته اشتیاق و انگیزه شرکت‌های بزرگ نفتی

نفتی اروپایی و آسیایی همچون لوک‌اویل روسیه، انی ایتالیا، اینپکس ژاپن، هیوندایی کره جنوبی، گازپروم روسیه، پتروناس مالزی و چندین و چند شرکت بزرگ نفتی عزم خود را برای بازگشت به صنعت نفت جزم کرده‌اند.

انتظارات ایران از شرکت‌های نفتی خارجی چیست؟

در شرایطی که صنعت نفت ایران با صف بازگشت شرکت‌های نفتی جهان روبروست، رکن‌الدین جوادی مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران با بیان اینکه HSE به عنوان کلید واژه اصلی همکاری‌های شرکت ملی نفت با شرکت‌های خارجی است، می‌گوید: تمامی شرکت‌های خارجی موظف به پذیرش یک تعهد شفاف و جدی در رابطه با اجرای ضوابط بهداشت، ایمنی و محیط زیست در قراردادهای توسعه بخش بالادستی صنعت نفت ایران هستند. در کنار رعایت الزامات HSE، افزایش سهم سازندگان و صنعتگران ایرانی در اجرای پروژه‌های نفت و گاز کشور، از دیگر انتظارات شرکت ملی نفت از طرف‌های خارجی است. مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران با بیان اینکه براساس قوانین کشور حداقل سهم ساخت داخل در پروژه‌های نفت و گاز کشور ۵۱ درصد از سهم هر قرارداد نفتی است، تأکید می‌کند: در قراردادهایی که امروزه در کشور اجرا می‌شود، سهم ساخت داخل غالباً بالای ۶۵ درصد و تا ۶۸ درصد هم است و بنابراین، این مهم به دلیل پیشرفت‌های حاصل در طول دو دهه گذشته در عمل تحقق پیدا کرده است. از این رو انتظار این است که در قراردادهای توسعه، شرکت‌های طرف قرارداد با شرکت ملی نفت ایران این سهم ساخت داخل را از حداقل ۷۰ درصد آغاز کنند. وی از انتقال دانش و تکنولوژی به عنوان سومین پیش شرط همکاری با شرکت‌های بین‌المللی در صنعت نفت ایران نام می‌برد و یادآور می‌شود: شرکت‌های بزرگی که در گذشته

در ایران کار کرده‌اند به‌خاطر دارند که بسیاری از تجهیزاتشان را در ایران ساختند، نمایندگانشان را در کارخانجات ایرانی مستقر کردند و کمک کردند سازنده ایرانی با استانداردهای آن روز جهان ارتقا پیدا کند. معاون وزیر نفت با یادآوری اینکه این، یعنی انتقال تکنولوژی که تعهد به اجرای آن را کماکان از شرکت‌های بین‌المللی انتظار داریم، اعلام می‌کند: البته اگر شرکت‌های خارجی علاقه‌مند باشند در ایران در جایی برای ساخت کالا سرمایه‌گذاری کنند، از این سرمایه‌گذاری جدید قطعاً استقبال خواهیم کرد. در چارچوب قراردادهای IPC این فرصت ایجاد شده که شرکت‌های توسعه‌دهنده در بهره‌برداری از این قراردادها و پروژه‌ها حضور طولانی‌تری برای یک یا دو دهه داشته باشند. بنابراین انتظار این است که شروع این کار بهره‌برداری در هر پروژه‌ای که بهره‌برداری به شرکت‌های مشترک ایرانی و خارجی با سهم حداکثری شریک ایرانی داده شود. مدیرعامل شرکت ملی نفت با اعلام اینکه در شرکت‌های بهره‌بردار نفت و گاز مشترک سهم شریک ایرانی باید ۹۰ تا ۹۵ درصد تعیین شود، تصریح می‌کند: در نهایت سهم شریک ایرانی به بیش از ۹۹ درصد می‌تواند افزایش یابد زیرا قابلیت‌های ایرانی همان‌طور که سال‌های سال بعد از اجرا توسط شرکت‌های بین‌المللی بهره‌برداری را به روش مطلوب انجام داده‌اند، قابلیت موجود است. با این وجود اجرای تعهدات و مسئولیت‌های اجتماعی از دیگر پیش‌شرط‌های همکاری با شرکت‌های بزرگ خارجی است جایی که جوادی تأکید می‌کند: انتظار داریم در پیشنهادات توسعه زیرساخت‌ها به‌عنوان بخشی از توسعه، منابع هیدروکربوری در کشور مورد توجه قرار گیرد، مسئولیت‌های اجتماعی با فرهنگ ایرانی و نیازمندی‌های مناطقی که در آن جا سرمایه‌گذاری می‌شود سرعت بیشتری یابد و شرایط زندگی مناسبی

فن‌آوری‌های نوین ارمغان نفتی توتال

همسو با امضای یادداشت تفاهم همکاری نفتی بین توتال فرانسه و شرکت ملی نفت ایران در پاریس، «استفان میشل» مدیر بخش خاورمیانه و شمال آفریقای توتال فرانسه حدود سه ماه قبل در یک کنفرانس نفتی در تهران در تشریح اهداف بازگشت توتال به صنعت نفت ایران، گفته بود: اولین مشارکت نفتی شرکت توتال فرانسه در ایران به سال ۱۹۹۵ میلادی و اجرای طرح‌های پارس جنوبی باز می‌گردد. این مقام ارشد توتال از تأمین فاینانس، تأمین و ارائه فناوری‌های روز و دانش فنی به‌عنوان سه برنامه جدید کاری توتال در ایران یاد کرد و یادآور شد: یکی از مهمترین برنامه‌های پیش‌روی توتال برای اجرای پروژه‌های نفت و گاز در ایران و سایر نقاط جهان کاهش و پایین آوردن هزینه‌های تولید نفت و گاز است. مدیر بخش خاورمیانه و شمال آفریقای توتال فرانسه از ضرورت به‌کارگیری تکنولوژی‌های نوین و فناوری‌های به‌روز جهان برای کاهش هزینه‌های تولید نفت و گاز سخن گفت و تأکید کرد: توتال از آخرین تکنولوژی‌های روز جهان برای توسعه صنعت نفت و گاز برخوردار است و سعی می‌کنیم در کنار کاهش هزینه‌های تولید، افزایش ضریب بازیافت و افزایش بهره‌وری را هم در دستور کار قرار دهیم. ■

میادین مشترک، گذرگاه بازیابی سهم ایران از بازار جهانی نفت

تولید نفت خام ایران در برنامه ششم توسعه با ۱/۷ میلیون بشکه در روز افزایش به ۵/۷ میلیون بشکه بالغ خواهد شد. مهندس رکن‌الدین جوادی مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران با اشاره به شمارش معکوس آغاز تولید نفت از دو میدان نفتی غرب کارون گفت: ظرفیت تولید نفت کشور به زودی به میزان ۹۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت. ۷۵ هزار بشکه افزایش تولید متعلق به میدان آزادگان شمالی خواهد بود. مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران با ابراز رضایت از پیشرفت قابل قبول میادین مشترک نفتی کشور شامل آذر، آزادگان جنوبی، فروزان، یادآوران و لایه نفتی پارس جنوبی گفت: شمارش معکوس به منظور افزایش تولید نفت خام از برخی میادین غرب کارون همچون آزادگان شمالی و یاران شمالی آغاز شده است. مجوز توسعه میادین نفتی غرب کارون در دی‌ماه سال گذشته از سوی شورای اقتصاد بر اساس بند "ق" تبصره (۲) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور صادر شد. بر اساس مکانیزم پیش‌بینی شده در بند قانونی مزبور، افزایش تولید نفت و گاز با سرمایه‌گذاری انجام شده از سوی بخش‌های ذیربط انجام و عایدات طرح‌های مزبور برای تأمین بازپرداخت منابع

سرمایه‌گذاری شده مورد استفاده قرار خواهد گرفت. ماده قانونی مزبور مجوز یکصد میلیارد دلار سرمایه‌گذاری سالانه در طرح‌های افزایش تولید نفت و گاز، طرح‌های بهینه‌سازی مصرف و طرح‌های مشابه در حوزه صنعت نفت را صادر کرده است. شرکت مهندس و توسعه نفت (متن) اجرای طرح مزبور را بر عهده دارد. مهندس زنگنه وزیر نفت نیز توسعه میادین نفتی غرب کارون را در شمار مهم‌ترین اولویت‌های صنعت نفت ذکر کرده است. مهندس جوادی مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران با اشاره به انجام تمهیدات لازم به منظور اجرای تولید زود هنگام (Early Production) از میدان یاران شمالی به میزان ۱۵ هزار بشکه در روز با اعلام اینکه تا کنون ۲۰ حلقه چاه در این میدان حفاری شده و پس از تکمیل برخی از تأسیسات سطح‌الارضی، تولید نفت از این میدان آغاز خواهد شد، اعلام کرد: پیشرفت توسعه میدان نفتی مزبور به ۸۰ درصد رسیده است. مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران در ادامه با اشاره به پیشرفت عملیات اجرایی در میدان نفتی آزادگان شمالی و ساخت بخش‌هایی از نیروگاه، ایجاد تأسیسات گاز، حفاری چاه‌ها، احداث خطوط لوله و تأسیسات فرآورش نفت،

مجموع پیشرفت طرح مزبور را حدود ۹۷ درصد ذکر کرده و این طرح را دومین طرح آماده تولید شرکت ملی نفت ایران دانست. به گفته مهندس جوادی، با وجود راه‌اندازی بخشی از تلمبه‌خانه نفت در منطقه غرب کارون تا پایان سال، تا راه‌اندازی کامل آن، نفت تولیدی میدان آزادگان شمالی موقتاً از طریق بوستر اهواز به مبادی صادراتی پمپاژ خواهد شد. شرکت ملی نفت ایران در راستای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی، توسعه سریع میادین نفتی منطقه غرب کارون را در اولویت‌های خود قرار داده است و تاکنون علاوه بر دریافت مجوزهای دولتی و مجوز شورای اقتصاد، مجوز هیأت امنای صندوق توسعه ملی را به منظور تأمین بخشی از نیازهای سرمایه‌ای توسعه میادین مزبور دریافت کرده است. با این وجود تا قبل از طی شدن کامل مراحل تأمین مالی، توسعه میادین مورد اشاره از محل منابع مالی شرکت ملی نفت ایران آغاز شده است. با برداشته شدن رسمی تحریم‌های فروش نفت ایران، شرکت ملی نفت برنامه ضربتی افزایش تولید نفت خود را به منظور بازیابی سهم ایران از بازار جهانی نفت در دستور کار قرار داده است. ■

افتتاح ایرانی‌ترین فازهای پارس جنوبی

فازهای ۱۵ و ۱۶ میدان بزرگ گازی پارس جنوبی با حضور رئیس‌جمهور، وزیر نفت، مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران و مدیرعامل شرکت نفت و گاز پارس در روز ۲۱ دی‌ماه به بهره‌برداری رسید. رکن‌الدین جوادی معاون وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران در آیین افتتاح فازهای ۱۵ و ۱۶ میدان گازی پارس جنوبی که در حضور رئیس‌جمهور دکتر حسن روحانی و وزیر نفت برگزار شد، با اشاره به تولیدات مختلف و متنوع این فازها از جمله ۵۰ میلیون متر مکعب گاز طبیعی در روز گفت: به زودی تولید گاز از سایر فازهای در حال توسعه پارس جنوبی آغاز خواهد شد. طرح توسعه فازهای ۱۵ و ۱۶ پارس جنوبی با هدف تولید روزانه ۵۰ میلیون متر مکعب گاز شیرین،

در قطب دوم پتروشیمی عسلویه تخصیص خواهد یافت. مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران با تصریح بر حرکت مستمر و پرشتاب در توسعه فازهای باقیمانده پارس جنوبی اعلام کرد: با توجه به پیشرفت فعلی فازهای ۲۰ و ۲۱ در صورت تداوم عملیات اجرایی پالایشگاه‌های فازهای مزبور تا تابستان سال آینده، این فازها آماده راه‌اندازی و تولید گاز می‌شوند. به گفته مهندس جوادی، با بهره‌برداری از این فازها حدود ۵۰ میلیون متر مکعب گاز جدید به تولید خواهد رسید. دکتر حسن روحانی رئیس‌جمهور اسلامی ایران در این مراسم با اشاره به اینکه تکمیل پروژه‌های پارس جنوبی مظهر غیرت ملی است، تصریح کرد: دولت از هیچ تلاشی برای تکمیل سریع‌تر پروژه‌های پارس جنوبی

دریغ نخواهد کرد. دکتر روحانی از تمامی متخصصان و مدیران صنعت نفت و فعالان طرح‌های توسعه‌ی پارس جنوبی و مجموعه‌ی صنعت نفت قدردانی کرد. وی طی یادداشتی در دفتر یادبود مراسم افتتاح این فازها نوشت: "در روزهای پایانی تحریم ظالمانه با پایان یافتن بخش مهمی از فعالیت مهندسی و تلاشگران عزیز در زمینه بهره‌برداری از منطقه پارس جنوبی، برگ زرینی بر تاریخ پرافتخار

توانایی‌های جوانان عزیز این کشور اضافه شد". دکتر روحانی پس از افتتاح رسمی فازهای مزبور، طی جلسه مشترکی با وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران مهندس رکن‌الدین جوادی، به بررسی سازوکارها و مسائل فراروی توسعه فازهای جدید پارس جنوبی پرداخت. در این جلسه، مدیرعامل شرکت نفت و گاز پارس و برخی از مدیران ارشد منطقه و مجریان طرح‌های در حال توسعه

نیز حضور داشتند. محاسبات نشان می‌دهد با در نظر گرفتن قیمت نفت معادل ۴۰ دلار در هر بشکه، ارزش تولیدات فازهای ۱۵ و ۱۶ روزانه معادل ۲۰ میلیون دلار خواهد بود. مهندس جوادی با تأکید بر سیاست وزیر نفت در اولویت‌بندی توسعه فازهای پارس جنوبی گفت: توسعه فازهای مختلف پارس جنوبی اولویت‌دارترین برنامه‌ی توسعه‌ای صنعت نفت در دوران پساتحریم خواهد بود. ■

کاهش بیشتر سرمایه‌گذاری‌ها در بخش بالادستی

شرکت‌های مهم بین‌المللی نفتی بار دیگر ناتوانی خود را در تأمین تراز مالی، پرداخت بدهی‌ها و توزیع سود سهامداران در صورت ادامه کاهش قیمت نفت تا زیر ۴۰ دلار در هر بشکه اعلام کرده و بر عدم کاهش بیشتر هزینه‌ها و فروش دارایی‌های خود در سال آتی تأکید نمودند. در این میان، شرکت‌های BP و Total امیدوار بودند که هزینه‌های سرمایه‌گذاری خود را از طریق منابع مالی جاری تا سال ۲۰۱۷ و با قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال بازاری ۶۰ دلار پوشش دهند. شرکت شورون نیز برنامه‌ی مشابه فوق را داشته اما این شرکت‌ها در حالی وارد سال

جدید میلادی می‌شوند که هر بشکه نفت خام برنت در بازار زیر ۴۰ دلار می‌باشد که ۱۰ دلار/بشکه زیر قیمت‌های اواخر اکتبر و ۲۰ دلار/بشکه زیر قیمت‌های بازار در اواخر سال گذشته است. گفته می‌شود که با کاهش قیمت ۱۰ دلار در هر بشکه، سود شرکت‌های مهم نفتی تقریباً به میزان ۳/۵-۲/۰ میلیارد دلار در بخش بالادستی کاهش یافت. شرکت شل نیز که اخیراً شرکت گاز انگلستان (BG) را خریداری کرده، ادعا نموده که اگرچه از کاهش قیمت‌ها زیان خواهد دید اما با ادغام فعالیت‌های خود با BG می‌تواند تا حدود زیادی مشکلات را تحمل

نماید. این شرکت در مقایسه با برنامه‌ی قبلی خود از هزینه‌های سرمایه‌گذاری برای سال ۲۰۱۶ به میزان ۰/۲ میلیارد دلار کاسته و فقط ۳۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۶ در بخش بالادستی سرمایه‌گذاری خواهد نمود. البته شل ادعا کرده است که پس از در دست گرفتن BG اقداماتی را نیز در راستای فروش بیشتر بخشی از دارایی‌ها دنبال خواهد کرد به طوری که رقم آن را برای سال‌های ۱۸-۲۰۱۶ به میزان ۳۰ میلیارد دلار برآورد نموده است. این شرکت تلاش می‌کند که در سال ۲۰۱۶ از هزینه‌های عملیاتی خود نیز تا میزان ۰/۳ میلیارد دلار بکاهد. ■

برنامه چین برای کاهش مصرف انرژی در سال ۲۰۱۶

دولت چین به منظور دستیابی به اهداف خود در راستای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای تا سال ۲۰۳۰ برنامه‌هایی را برای کاهش مصرف انرژی در نظر گرفته است. در اولین اقدام و با هدف کاهش سهم زغال‌سنگ در سبد انرژی مصرفی کشور، دولت چین تصمیم گرفته است تا از سال آینده و به مدت سه سال هیچ مجوز جدیدی برای استخراج زغال‌سنگ صادر نشود و سهم آن را در سال ۲۰۱۶ در سطح ۶/۶۲ درصد کل انرژی اولیه مصرفی در کشور حفظ کند. از طرفی، دولت با این اقدام سعی خواهد نمود که سهم مصرف

سوخت‌های غیرفسیلی را در سال ۲۰۱۶ به ۲/۱۳ درصد افزایش دهد. در مورد سهم مصرف گاز طبیعی نیز هدف ۲/۶ درصدی را برای این سال دنبال می‌نماید. در مورد نفت نیز دولت تقاضای ظاهری کشور را در سطح ۵۵۰ میلیون تن در سال (۱۱ میلیون بشکه در روز) در نظر گرفته است اگرچه مقدار آن در ده‌ماه اول سال ۲۰۱۵ به دلیل ذخیره‌سازی استراتژیک و ایجاد تقاضای جدید از سوی پالایشگران مستقل، حدود ۲/۱۱ میلیون بشکه در روز بود. در مجموع مصرف انرژی چین در سال ۲۰۱۵ نسبت به ۲۰۱۴ رقمی حدود ۹/۰ درصد رشد

داشت و به ۳/۴ میلیارد تن معادل زغال‌سنگ رسید که مقدار آن با توجه به هدف ۰/۴ میلیارد تنی در نظر گرفته شده در دوازدهمین برنامه پنجساله تنظیمی در سال ۲۰۱۳، بیشتر بوده است. اما ظرفیت‌سازی در بخش سوخت‌های غیرفسیلی نیز بیشتر از اهداف در نظر گرفته شده بوده که دلیل آن "ایجاد و احداث تأسیسات جدید نیروگاه‌های تولید برق بیش از برنامه تنظیمی" اعلام گردیده است. در سال ۲۰۱۵ سهم زغال‌سنگ مصرفی در سبد انرژی چین حجمی بالغ بر ۴/۶۴ درصد بود که از ۱/۶۶ درصد در سال ۲۰۱۴ کمتر می‌باشد. ■

انتظار افزایش معاملات در میان شرکت‌ها در سال ۲۰۱۶

بر اساس گزارش موسسه خدمات نفتی Derrick انتظار می‌رود که میزان فعالیت‌های مربوط به ادغام و مالکیت شرکت‌های نفتی که در سال ۲۰۱۵ به کمترین مقدار خود رسیده بود، در سال ۲۰۱۶ با افزایش همراه گردد. گفته می‌شود

که این نتیجه‌گیری بر اساس مطالعه‌ای است که در مورد بیش از ۶۰ شرکت نفتی آمریکایی و همچنین روند حجم معاملات در مورد دارایی‌های آنها در نقاط مهم آمریکا صورت گرفته است. به عبارت دیگر، در سال ۲۰۱۵ با کاهش قیمت

نفت و بحرانی که این صنعت با آن مواجه گردید، میزان معاملات مربوط به دارایی‌های نفتی از ۱۰۱ میلیارد دلار در ۲۰۱۴ به ۲۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ کاهش یافت. در مجموع در سال ۲۰۱۵ میزان معاملات در بخش بالادستی بدون در

نظر گرفتن خرید ۸۲ میلیارد دلاری دارایی‌های شرکت BG توسط شرکت شل، رقمی بالغ بر ۶۷ میلیارد دلار می‌شود که کمتر از نیمی از رقم ۱۸۷ میلیارد دلاری معاملات انجام شده در سال ۲۰۱۴ است. درحقیقت، علی‌رغم آنکه انتظارات زیادی وجود داشت که فشار مالی به دوام و بقای صنعت کمک کند اما میزان معاملات بین شرکت‌ها نیز به دلیل آنکه امکان دستیابی به توافق

لازم میسر نگردید، به کمترین مقدار در هشت سال گذشته رسید. در این میان، فضای رقابتی در بخش بالادستی آمریکا ایجاد شد و علاوه بر اینکه شرکت‌های سهامی عام برای بقای خود تلاش می‌کردند، تعداد زیادی از شرکت‌های خصوصی جدید نیز تأسیس شدند که برای افزایش فعالیت‌های تجاری، رقابت با شرکت‌های فوق را دنبال می‌کردند. نتایج بررسی‌ها در سال

۲۰۱۵ نشان می‌دهد که وجود مشکلات در انجام معاملات در بخش نفت و گاز با هدف کاهش هزینه‌ها و کاهش سرمایه‌گذاری‌ها، بهره‌گیری بهینه از منابع مالی موجود و مقابله با کاهش جریان نقدی، موجب گردید تا مجموع ارزش کل معاملات آن در سطح جهان به کمترین مقدار و معادل ۰/۵ میلیارد دلار در سه‌ماهه اول ۲۰۱۵ کاهش یابد. ■

ابوظبی و خاتمه مذاکرات در مورد امتیاز توسعه میادین خشکی

شرکت ملی نفت ابوظبی (ADNOC) مذاکرات خود را با شرکت‌های نفتی جدید، علاقه‌مند و توانا به‌عنوان شریک در امتیاز مهم خود در ناحیه خشکی به پایان رساند به طوری که همچنان سهم خود را در گروهی که در آینده بر روی این میدان کار می‌کنند حفظ خواهد کرد. شرکت نفت ابوظبی پس از یک تأخیر ۱۸ ماهه بالاخره مذاکرات خود را در این خصوص خاتمه داد و در نتیجه، شرکای وی در این امتیاز عبارتند از: شرکت توتال با ۱۰ درصد، Inpex ژاپن با ۵ درصد، GS Energy کره جنوبی با ۳ درصد که این شرکت با ابوظبی که همچنان ۸۲ درصد امتیاز فوق را مالک است، همکاری می‌کنند. در حقیقت

در طول این مدت شرکت ملی نفت ابوظبی تلاش بسیار زیادی از خود نشان داد تا با جذب شرکت‌های توانمند و مهم بین‌المللی نسبت به حفظ سهم ۶۰ درصدی گذشته خود اقدام نماید اما در فاصله این مدت که هم‌زمان با کاهش شدید قیمت نفت و عدم علاقه تعداد زیادی از شرکت‌های نفتی برای ادامه سرمایه‌گذاری در بخش بالادستی صنعت نفت در جهان از جمله ابوظبی بود، باعث گردید تا شرکت ADNOC بقیه سهم ۸۲ درصدی امتیاز را از آن خود کند. شرکت توتال که در امتیاز فوق همراه ADNOC می‌باشد بخش فنی توسعه میادین نفتی را بر عهده دارد و تنها شرکتی است که سهم قبلی

خود را در امتیاز جدید نیز حفظ کرده است. اما شرکت پرتقالی Partex که در امتیاز قبلی ۰/۲ درصد سهم داشت، برای ادامه همکاری دعوت نشد و اکسون‌موبیل نیز علاقه‌ای برای حضور از خود نشان نداد. BP و Shell نیز پس از ارائه پیشنهاد کنار گذاشته شدند. به هر ترتیب، ژاپن در آوریل مشارکت خود را اعلام نمود و سپس GS Energy برای همکاری در پروژه فوق اعلام آمادگی کرد. برخی حدس می‌زنند که شرکت بعدی شرکت CNPC باشد به این دلیل که چین استراتژی امنیت عرضه نفت موردنیاز خود را همکاری با تولیدکنندگان عمده به‌ویژه در خلیج فارس می‌داند. ■

کاهش قیمت نفت و افزایش فشار بر شرکت‌های نفتی

فدرال رزرو آمریکا در گزارش اخیر ماهانه خود درباره فعالیت‌های تجاری در آمریکا، به افزایش فشار بر شرکت‌های فعال در بخش نفت و گاز کشور در نتیجه‌ی ادامه کاهش قیمت کالاهای و به‌ویژه نفت اشاره کرده است. در این گزارش آمده است که شرکت‌های نفتی در یک سال اخیر تعداد زیادی از نیروی کار خود را اخراج و از هزینه‌های سرمایه‌گذاری خود کم کرده‌اند و بیشتر آنها حتی قادر به پرداخت بدهی‌های خود به بانک‌ها نیستند. همچنین با کاهش فعالیت‌های بالادستی در صنعت نفت آمریکا، به سایر صنایع کشور نیز ضربه

خورده، بخش حمل و نقل دچار آسیب شده و خرده‌فروشی کالا و همچنین بخش‌های ارائه‌دهنده خدمات مالی خسارات زیادی را متحمل شده‌اند. اگرچه صنعت نفت و گاز آمریکا عنصر تعیین‌کننده و کلیدی در روند رشد اقتصادی آمریکا به حساب نمی‌آید، اما در مقابل، اکتشاف و استخراج نفت از زمان بحران اقتصادی در سال ۲۰۰۸ یکی از نیروهای محرکه‌ی مهم در رشد اقتصادی آن کشور بوده است. بر اساس آمار و اطلاعات ارائه شده سهم صنعت اکتشاف و استخراج نفت و گاز طبیعی به تولید ناخالص داخلی کشور از ۸/۱ درصد در سال ۲۰۱۴ به ۱/۱

در صد در ۲۰۱۵ کاهش داشته است. البته در همین گزارش اخبار مثبتی نیز ارائه شده و آن هم، افزایش فروش خودروهایی شاسی‌بلند و کامیون‌های سبک در سراسر آمریکا است و در برخی نواحی نیز سرمایه‌گذاری در بخش میانی صنعت نفت همچنان ادامه داشته است. سود پالایشی نیز به دلیل قیمت پایین نفت و گاز در داخل افزایش داشته و بر فعالیت پالایشگران افزوده است به طوری که همین روند توسط آنها و مراکز پتروشیمی برای سال ۲۰۱۶ مورد انتظار می‌باشد. البته افزایش ارزش دلار می‌تواند بر فروش برخی تولیدکنندگان در بخش پتروشیمی تأثیر منفی بگذارد. ■

دولت عربستان سهم عمده خود را در آرامکو حفظ خواهد کرد

خواهد ماند. برای مرحله دوم نیز فروش و واگذاری بخشی از سهام مراکز پالایشی و پتروشیمی، در دستور قرار گرفته که بر اساس میزان فروش سهام به صورت یک شرکت (سهامی) اداره خواهد شد. با اینهمه گفته شده است که علی‌رغم اجرای خصوصی‌سازی بخشی از فعالیت‌ها، آرامکو همچنان نقش مهم و عمده‌ی خود را در بلندمدت به‌عنوان یک شرکت پیشتاز در انرژی و صنعت پتروشیمی جهان حفظ خواهد نمود.

خود، در روزهای اخیر برنامه فوق را با شدت بیشتری دنبال نموده و از واگذاری بخشی از تأسیسات و امکانات شرکت آرامکو به شرکت‌های خصوصی خیر می‌دهد. البته به این نکته نیز باید اشاره کرد که در صورت اجرای طرح اخیر، در درجه اول بخشی از سهام آرامکو در بازارهای سرمایه و یا بخش‌هایی از تأسیسات پایین دستی آن شرکت واگذار خواهد شد؛ اگرچه دولت عربستان همچنان سهامدار عمده شرکت آرامکو در این پروژه‌ها باقی

چند سالی است که شرکت‌های ملی نفت در اقصی نقاط جهان با هدف افزایش کارایی و کاهش هزینه‌ها نسبت به واگذاری بخش یا بخش‌هایی از واحدها و یا تأسیسات خود به شرکت‌های خصوصی اقدام می‌نمایند. اکنون نیز دولت عربستان به دلیل ادامه کاهش قیمت‌های نفت و احتمال طولانی بودن این روند، حجم بالای پرداخت یارانه بابت تأمین انرژی مورد نیاز کشور و بالاخره ناتوانی در تنظیم یک برنامه اقتصادی مناسب با اهداف

خرید سهام پالایشگاه نفت ساینوپک چین توسط عربستان

Sinopec و چارچوب یک توافقنامه همکاری‌های استراتژیک را با یکدیگر به امضا رساندند. این توافقنامه یکی از ۱۴ قرارداد و تفاهمنامه امضا شده بین عربستان و چین بود که در نخستین روز سفر "چیا جین پینگ" رئیس‌جمهور چین به ریاض به امضا رسید. ارزش این قرارداد حدود یک تا ۱/۵ میلیارد تخمین زده شده هر چند ارزش نهایی و میزان سهام طرفین احتمال دارد که دچار تغییراتی شود.

عربستان اخیراً با شرکت‌های CNPC و SINOPEC جهت سرمایه‌گذاری در چین ورود پیدا کرده و هم‌اینک نیز پالایشگاه‌های زیادی در چین وجود دارند که در مرحله توسعه بوده و مذاکراتی نیز جهت خرید سهام آنها صورت گرفته است. وی افزود: ما به دنبال سرمایه‌گذاری در دیگر پروژه‌های چین خصوصاً با Sinopec می‌باشیم. شایان ذکر است، سه‌شنبه هفته جاری شرکت‌های آرامکو

عربستان در حال مذاکره با CNPC و SINOPEC برای سرمایه‌گذاری در بخش پالایش، بازاریابی و پتروشیمی چین است. خالد الفلاح رئیس شرکت دولتی نفت آرامکو با اعلام این مطلب افزود: بهره‌برداری کامل از پالایشگاه نفتی یسرف با ظرفیت ۴۰۰ هزار شبکه در روز که در ماه ژوئیه امسال آغاز خواهد شد، سرمایه‌گذاری مشترکی بین عربستان و شرکت Sinopec چین است.

کاهش فعالیت‌های توسعه میادین نفتی در عراق

بخش فقط اقدام به انجام هزینه‌های بسیار ضروری و لازم برای دستیابی به ارقام تولیدی و صادراتی هدف گذاری شده نمایند و لذا در تلاشند تا از رقم هزینه‌ای فوق کاسته و مقدار آن را به ۹-۱۰ میلیارد دلار برسانند. عراق در نوامبر گذشته روزانه به‌طور متوسط ۳/۷۴۷ میلیون بشکه نفت تولید نمود که کمی کمتر از رکورد ۳/۷۶۰ میلیون بشکه در روز نفت تولیدی آن در سال ۱۹۷۹ است.

ملی نفت به کار گیرند. در گزارشی عراق منابع مالی لازم برای توسعه میادین نفتی توسط شرکت‌های بین‌المللی را تا سقف تولید روزانه ۳/۳۶۶ میلیون بشکه در روز معادل ۱۶/۳۲۶ میلیارد دلار برنامه‌ریزی کرده اگرچه این مبلغ هنوز تصویب نشده است. وزارت نفت عراق و اداره بازاریابی و فروش نفت (SOMO) به دنبال آن هستند که با توجه به کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی، شرکت‌های نفتی فعال در این

وزیر نفت عراق از وزارتخانه تحت امر و شرکت‌های بین‌المللی نفت خواسته تا از هزینه‌های خود در توسعه میادین نفتی کشور بکاهند اگرچه عراق هنوز اهداف خود در تولید نفت را مورد پیگیری قرار می‌دهد و در جلسه‌ای مشترک که با مدیران شرکت‌های فعال در میادین نفتی داشته از آنها خواسته تا تمامی امکانات، راه‌حل‌ها و تلاش‌های خود را برای دستیابی به اهداف برنامه‌ریزی شده در مورد افزایش تولید